

Počet zmínek: 1

Online: 1 |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

Kafkovský svět v hudbě Philipa Glasse: Proces jako obraz moderního člověka

[přejít na web](#), [zobrazit sken](#)

Online, Datum publikace: 14.10.2025 17:10, Datum importu: 14.10.2025 17:39, Zdroj: operaplus.cz, Periodicita: Denně, Provozovatel: Opera Plus z.s., Země: CZ, AVE: 1 500 Kč, GRP: 0,06, OTS: 5 617, Měsíční návštěvnost: 81 237, Celková návštěvnost: 61 670, RU/den: 5 617, RU/měsíc: 74 572

Co nastane, když operní scéna **NDM** v DAD v Ostravě musí projít náročnou a poměrně dlouhodobou rekonstrukcí? Vedení DAD nezaváhalo a připravilo svému publiku dvě velmi působivá představení – prvním bylo nastudování oratoria F. Liszta Christus v katedrále Božského spasitele v centru Ostravy (produkce v rámci Svatováclavského hudebního festivalu). Nadšené přijetí tohoto díla (orchestr opery, sbor a sólisté **NDM** – provedení celého díla trvalo asi 150 minut) vyvolalo napjaté očekávání inscenace opery Philipa Glasse, tentokrát v kostele sv. Václava. Kostel dosud hostil maximálně komorní koncerty. Uvádění oratorií v katedrálách je poměrně běžné, ale jak dopadne inscenace současné opery v omezeném prostoru tohoto ostravského kostela? Napětí publika vrcholilo s blížícím se datem premiéry, která proběhla ve čtvrtek 9. října 2025. Výsledek byl naprosto mimořádný, snad až neočekávaný.

Dílo Franze Kafky bylo dlouho považováno za nezhudebnitelné. Tyto předsudky nezlomila ani inscenace opery Hanse Wernera Henzeho (1926–2012) na téma povídky Franze Kafky Venkovský lékař (povídka z roku 1918, opera vznikla v roce 1951). Tato opera je považována za historicky první zhudebnění Kafkovy prózy. Teprve reprezentativní premiéra opery Der Prozess skladatele Gottfrieda von Einema (1918–1996) na salcburském festivalu v létě 1953 prokázala, že Kafkovy prózy jsou zhudebnitelné.

Philip Glass, který již na Kafkovu téma složil operu V kárném táboře (premiéra 31. srpna 2000, Seattle, USA), začal Proces – svou dvacátou šestou operu – komponovat v roce 2012 jako koprodukční projekt mezi Music Theatre Wales, Royal Opera, Scottish Opera a Theater Magdeburg. V tomto období navštívil také Ostravu. Se svým The Philip Glass Ensemble vystoupil v naplněné ostravské hale Gong v Dolních Vítkovicích se skladbou Hudba o dvanácti částech (délka provedení včetně přestávek cca pět hodin) a poskytl zde také českým médiím rozhovor, ve kterém se zmínil i o komponování opery Proces

Opera měla premiéru na komorní scéně Covent Garden v Linbury studio Theatre v Londýně v roce 2014.

Úvahy publika o tom, jak dopadne inscenace české premiéry této mimořádné opery v Ostravě, se začaly rozptylovat již při vstupu do prostoru kostela. Pro diváky bylo připraveno velmi pohodlné šikmé hlediště. Jevištní konstrukce připomínala na první pohled dvoupatrové předváděcí molo módních přehlídek, přičemž v závěru opery účinkovali zpěváci i z třetího patra scény – z varhanního kůru. Z divákova pohledu impozantní scéna, která působila velmi autenticky a vyvolávala dojem reality prostředí, ve kterém se Kafkův román odehrával. V popředí mimořádně velké zařízení, které v průběhu představení působilo jako projekce s výrazným výtvarným doplněním a podtržením děje – chrámové hodiny, plošně stylizované portréty Franze Kafky, pulzující křivka EKG, hořící svíce, ale také opona, která v mezihře vytvářela dojem spuštěné opony v operním sále. Mimořádně působivý byl light design autentizující dramatickост děje.

Orchestr tvořilo 12 nástrojů – z dechů všechny kromě fagotu (flétna střídající pikolu, hoboj střídající anglický roh, klarinet střídající basklarinet), z žesťů 3 zástupci této skupiny (lesní roh, trubka a baspozoun), ze smyčců všechny (housle, viola, violoncello, kontrabas), dále bicí nástroje a klavír střídající celestu. Hráči byli poměrně namačkáni na malém prostoru mezi scénickou konstrukcí a zadní stěnou kostela. Výkon celého orchestru sólistů však byl navzdory podmínkám naprosto vynikající, na své si přišel zvláště basklarinet, všechna četná sóla byla provedena s technickým nadhledem a v široké škále barevných nuancí.

Dirigent Bruno Ferrandis byl dobrou volbou. Jeho precizní gesto, smysl pro barvu, rytmická pregnantnost a obrovské množství zkušeností s prováděním soudobé hudby jej řadí mezi top dirigenty dnešní doby. Navíc jeho profesionalita v kombinaci s vřelým a přátelským přístupem ke všem spolupracovníkům je vždy předem danou jistotou kvalitního výsledku, který je nejen technicky dokonalý, ale nepostrádá ani výraz a emoce.

V hlavní roli Josefa K. exceloval Jiří Hájek . Nejen pěveckou jistotou, ale i hereckou přirozeností. A těch příležitostí k projevení obojího umu bylo nepočítaně v široké škále od totálního zoufalství až po euforii. Další sólisté již měli na svých bedrech roli více a všichni tuto „nálož“ zvládli s lehkostí a pečlivou diferenciací postav. Ať už to byla postarší slečna Bůrstnerová či svůdná Leni Karolíny Levkové , Inspektor a Strýc Albert Jana Šťávy či Stráž 1 a zničený Block (který už má s podobným procesem letité zkušenosti) Martina Javorského

A to byly „pouze“ dvojrole. Ostatní měli naloženo daleko více. Trojrole Paní Grubachové, Pradleny a Ženy ze přesvědčivě zhostila Anna Nitrová , trojroli Titorelliho, Bičovatele a Studenta ztvárnil bez nejmenšího zaváhání v diferenciaci postav Vít Nosek a s trojrolí Soudce, Asistenta a Právníka Hulda si skvěle poradil i Ihor Maryshkin . Nejvíce naloženo měl ovšem Josef Škarka . Stráž 2, Soudní sluha, Přednosta soudní kanceláře a ještě k tomu Kněz, který měl ze všech postav v celé opeře snad nejdelší a nejnáročnější výstup s klíčovým poselstvím. To je na jednoho člověka skoro až trochu moc.

Hlavní postavy doplnila ještě šestice půvabných dívek v bleděmodrých a bleděružových šatech z operního studia Lenky Živocké. Jejich herecký, ale i pěvecký projev byl naprosto přirozený a bezchybný.

Velkou výhodou sakrálního prostoru byla bezprostřední blízkost mezi aktéry inscenace a publikem. Vše bylo téměř na dosah ruky a tak bylo možno obdivovat i drobné nuance v hereckém projevu sólistů, jako je mimika obličeje, na kterou většinou v divadelním prostředí divák nedohlédne. Velkou výhodou pro zpěváky byla také kostelní akustika, která podpořila znělost jejich hlasů, v některých případech možná až příliš, v poměru k orchestru, který stál zvukově trochu v pozadí.

Režijní pojetí Jiřího Nekvasila balancující mezi beznadějí a groteskou, stejně tak jako samotná Glassova hudba, přeneslo děj do současné, jakoby stále existující kačkovské absurdity, kdy splývá touha po spravedlnosti s realitou nerealizovatelných slibů politiků, programových prohlášení, korupce a beznaděje, kdy válečné konflikty probíhají v přímém přenosu a snahy o ukončení těchto situací a procesů jsou v nekonečnu.

Celkově lze s velkým uznáním ke tvůrcům a účinkujícím konstatovat, že každá složka inscenace, ať už pěvecká, orchestrální, scénická, herecká, kostýmní i choreografická, vytvořila maximální a naprosto jedinečnou atmosféru pro mimořádné vyznění celého projektu.

Oxfordský slovník opery, Oxford University Press, 1996, uvádí: „Z posledních Glassových prací, které jsou rozsahem větší, ale tvoří je souvislý tok hudby a (zvláště v pozdějším období) i dějová nit, lze usoudit, že se autor pomalu smiřuje s klasickými požadavky operní tvorby. Sám však své scénické dílo označuje za „hudební divadlo“ a s nadějí očekává dobu, kdy se operními domy prožene nový vítr, jenž zboží zkostratělé hranice mezi tradičními a moderními formami.“

Při pohledu dramaturgii ostravské opery je jasné, že ono Glassovo přání – prohánějící se vítr bořící zkostratělé hranice – již v Ostravě fouká dlouhou dobu správným směrem.

Inscenace bude v Ostravě provedena celkem čtrnáctkrát včetně premiéry, v současné době jsou všechna představení vyprodána.

Philip Glass: Proces

9. října 2025, 18:30 hodin

kostel sv. Václava, Ostrava

Inscenační tým

Hudební nastudování a dirigent: Bruno Ferrandis

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: David Bazika

Kostýmy: Marta Roszkopfová

Pohybová spolupráce: Michaela Dzuřovčínová

Vedoucí Operního studia **NDM**: Lenka Živocká

Český překlad: Pavel Drábek

Asistent dirigenta: Lukáš Kovařík

Dramaturgie: Juraj Bajús

Obsazení:

Slečna Bůrstnerová / Leni / Hlas za scénou: Karolína Levková

Paní Grubachová / Pradlena (žena Soudního sluhu) / Hlas za scénou / Žena: Anna Nitrová

Titorelli / Bičovatel / Student (Berthold): Vít Nosek

Stráž 1 (Franz) / Block / Hlas za scénou: Martin Javorský

Josef K.: Jiří Hájek

Soudce / Asistent / Právník Huld / Hlas za scénou: Ihor Maryshkin

Stráž 2 (Willem) / Soudní sluha / Přednosta soudní kanceláře / Kněz: Josef Škarka

Inspektor / Strýc Albert: Jan Šťáva

Členky Operního studia **NDM**

Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Karolína Levková (foto Martin Popelář) Philip Glass: Proces, **Národní divadlo moravskoslezské** – Jiří Hájek a Vincenc Ignác Novotný (foto Martin Popelář)

Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Josef Škarka, Jiří Hájek (foto Martin Popelář)

Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Karolína Levková (foto Martin Popelář) Philip Glass: Proces, **Národní divadlo moravskoslezské** – Jiří Hájek a Vincenc Ignác Novotný (foto Martin Popelář) Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Josef Škarka, Jiří Hájek (foto Martin Popelář)



vyhledávání



RECENZE | ROZHOVORY | ZPRÁVY | CHYSTÁ SE | TANEC | INZERCE | OPERNÍ PANORAMA | SOUTĚŽE | ENCYKLOPEDIE | O NÁS | VÍCE ▾

OPERA RECENZE

Kafkovský svět v hudbě Philipa Glasse: Proces jako obraz moderního člověka

Co nastane, když operní scéna NDM v DAD v Ostravě musí projít náročnou a poměrně dlouhodobou rekonstrukcí? Vedení DAD nezáváhlo a připravilo svému publiku dvě velmi působivá představení – prvním bylo nastudování oratoria F. Liszta *Christus v katedrále Božského spasitele* v centru Ostravy (produkce v rámci Svatováclavského hudebního festivalu). Nadšené přijetí tohoto díla (orchestr opery, sbor a sólisté NDM – provedení celého díla trvalo asi 150 minut) vyvolalo napjaté očekávání inscenace opery Philipa Glasse, tentokrát v kostele sv. Václava. Kostel dosud hostil maximálně komorní koncerty. Uvádění oratorií v katedrálách je poměrně běžné, ale jak dopadne inscenace současné opery v omezeném prostoru tohoto ostravského kostela? Napětí publika vrcholilo s blížícím se datem premiéry, která proběhla ve čtvrtek 9. října 2025. Výsledek byl naprosto mimořádný, snad až neočekávaný.

MARKÉTA DVOŘÁKOVÁ | © PUBLIKOVÁNO 14/10/2025

SDÍLEJTE: [f](#) [X](#) [v](#) | 9 MINUT ČTENÍ



Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Anna Nitrová, Jiří Hájek (foto Martin Popelář)



SDÍLEJTE:



Dílo Franze Kafky bylo dlouho považováno za nezhudebnitelné. Tyto předsudky nezlomila ani inscenace opery Hanse Wernera Henzeho (1926–2012) na téma povídky Franze Kafky *Venkovský lékař* (povídka z roku 1918, opera vznikla v roce 1951). Tato opera je považována za historicky první zhudebnění Kafkovy prózy. Teprve reprezentativní premiéra opery *Der Prozess* skladatele Gottfrieda von Einema (1918–1996) na salcburském festivalu v létě 1953 prokázala, že Kafkovy prózy jsou zhudebnitelné.



prózy. Teprve reprezentativní premiéra opery *Der Prozess* skladatele Gottfrieda von Einema (1918–1996) na salcburském festivalu v létě 1953 prokázala, že Kafkovy prózy jsou zhudebnitelné.

Philip Glass, který již na Kafkovu téma složil operu *V kárném táboře* (premiéra 31. srpna 2000, Seattle, USA), začal *Proces* – svou dvacátou šestou operu – komponovat v roce 2012 jako koprodukční projekt mezi Music Theatre Wales, Royal Opera, Scottish Opera a Theater Magdeburg. V tomto období navštívil také Ostravu. Se svým The Philip Glass Ensemble vystoupil v naplněné ostravské hale Gong v Dolních Vítkovicích se skladbou *Hudba o dvanácti částech* (délka provedení včetně přestávek cca pět hodin) a poskytl zde také českým médiím rozhovor, ve kterém se zmínil i o komponování opery *Proces*.

Opera měla premiéru na komorní scéně Covent Garden v Linbury studio Theatre v Londýně v roce 2014.



Philip Glass: *Proces*, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Karolína Levková (foto Martin Popelář)

Úvahy publika o tom, jak dopadne inscenace české premiéry této mimořádné opery v Ostravě, se začaly rozptylovat již při vstupu do prostoru kostela. Pro diváky bylo připraveno velmi pohodlné šikmé hlediště. Jevištní konstrukce připomínala na první pohled dvoupatrové předváděcí molo módních přehlídek, přičemž v závěru opery účinkovali zpěváci i z třetího patra scény – z varhanního kůru. Z divákova pohledu impozantní scéna, která působila velmi autenticky a vyvolávala dojem reality prostředí, ve kterém se Kafkův román odehrával. V popředí mimořádně velké zařízení, které v průběhu představení působilo jako projekce s výrazným výtvarným doplněním a podtržením děje – chrámové hodiny, plošně stylizované portréty Franze Kafky, pulzující křivka EKG, hořící svíce, ale také opona, která v mezihře vytvářela dojem spuštěné opony v operním sále. Mimořádně působivý byl light design autentizující dramatickosti děje.

Orchestr tvořilo 12 nástrojů – z dechů všechny kromě fagotu (flétna střídající pikolu, hoboj střídající anglický roh, klarinet střídající basklarinet), z žestů 3 zástupci této skupiny (lesní roh, trubka a baspozoun), ze smyčců všechny (housle, viola, violoncello, kontrabas), dále bicí nástroje a klavír střídající celestu. Hráči byli poměrně namačkáni na malém prostoru mezi scénickou konstrukcí a zadní stěnou kostela. Výkon celého orchestru sólistů však byl navzdory podmínkám naprosto vynikající, na své si přišel zvláště basklarinet, všechna četná sóla byla provedena s technickým nadhledem a v široké škále barevných nuancí.

Dirigent **Bruno Ferrandis** byl dobrou volbou. Jeho precizní gesto, smysl pro barvu, rytmická pregnanost a obrovské množství zkušeností s prováděním soudobé hudby jej řadí mezi top dirigenty dnešní doby. Navíc jeho profesionalita v kombinaci s vřelým a přátelským přístupem ke všem spolupracovníkům je vždy předem danou jistotou kvalitního výsledku, který je nejen technicky dokonalý, ale nepostrádá ani výraz a emoce.



Philip Glass: *Proces*, Národní divadlo moravskoslezské – Jiří Hájek a Vincenc: Ignác Novotný (foto Martin Popelář)

V hlavní roli Josefa K. exceloval **Jiří Hájek**. Nejen pěveckou jistotou, ale i hereckou přirozeností. A těch příležitostí k projevení obojího umu bylo nepočítaně v široké škále od totálního zoufalství až po euforii. Další zážitky již měly na svých bedrech celá ústa svědků této „nálož“ zdálky zlehčující a nečtivou.

příležitostí k projevení obojího umu bylo nepočítané v široké škále od totálního zoufalství až po euforii. Další sólisté již měli na svých bedrech roli více a všichni tuto „nálož“ zvládli s lehkostí a pečlivou diferenciací postav. Ať už to byla postarší slečna Bűrstnerová či svůdná Leni **Karolíny Levkové**, Inspektor a Strýc Albert **Jana Šťávy** či Stráž 1 a zničený Block (který už má s podobným procesem letité zkušenosti) **Martina Javorského**.

A to byly „pouze“ dvojrole. Ostatní měli naloženo daleko více. Trojrole Paní Grubachové, Pradleny a Ženy ze přesvědčivé zhostila **Anna Nitrová**, trojrolí Titorelliho, Bičovatele a Studenta ztvárnil bez nejmenšího zaváhání v diferenciaci postav **Vít Nosek** a s trojrolí Soudce, Asistenta a Právníka Hulda si skvěle poradil i **Ihor Maryshkin**. Nejvíce naloženo měl ovšem **Josef Škarka**. Stráž 2, Soudní sluha, Přednosta soudní kanceláře a ještě k tomu Kněz, který měl ze všech postav v celé opeře snad nejdelší a nejnáročnější výstup s klíčovými poselstvím. To je na jednoho člověka skoro až trochu moc.

Hlavní postavy doplnila ještě šestice půvabných dívek v bledémotných a bleděružových šatech z operního studia Lenky Živocké. Jejich herecký, ale i pěvecký projev byl naprosto přirozený a bezchybný.

Velkou výhodou sakrálního prostoru byla bezprostřední blízkost mezi aktéry inscenace a publikem. Vše bylo téměř na dosah ruky a tak bylo možno obdivovat i drobné nuance v hereckém projevu sólistů, jako je mimika obličeje, na kterou většinou v divadelním prostředí divák nedohlédne. Velkou výhodou pro zpěváky byla také kostelní akustika, která podpořila znělост jejich hlasů, v některých případech možná až příliš, v poměru k orchestru, který stál zvukově trochu v pozadí.

Režijní pojetí **Jiřího Nekvasila** balancující mezi beznadějí a groteskou, stejně tak jako samotná Glassova hudba, přeneslo děj do současné, jakoby stále existující kafkovské absurdity, kdy splývá touha po spravedlnosti s realitou nerealizovatelných slibů politiků, programových prohlášení, korupce a beznaděje, kdy válečné konflikty probíhají v přímém přenosu a snahy o ukončení těchto situací a procesů jsou v nekonečnu.



Philip Glass: Proces, kostel sv. Václava v Ostravě, 9. října 2025 – Josef Škarka, Jiří Hájek (foto Martin Popelář)

Celkově lze s velkým uznáním ke tvůrcům a účinkujícím konstatovat, že každá složka inscenace, ať už pěvecká, orchestrální, scénická, herecká, kostýmní i choreografická, vytvořila maximální a naprosto jedinečnou atmosféru pro mimořádné vyznění celého projektu.

Oxfordský slovník opery, Oxford University Press, 1996, uvádí: „Z posledních Glassových prací, které jsou rozsahem větší, ale tvoří je souvislý tok hudby a (zvláště v pozdějším období) i dějová nit, lze usoudit, že se autor pomalu směřuje s klasickými požadavky operní tvorby. Sám však své scénické dílo označuje za „hudební divadlo“ a s nadějí očekává dobu, kdy se operními domy prožene nový vítr, jenž zboří zkostratělé hranice mezi tradičními a moderními formami.“

Při pohledu dramaturgii ostravské opery je jasné, že ono Glassovo přání – prohánějící se vítr bořící zkostratělé hranice – již v Ostravě fouká dlouhou dobu správným směrem.

Inscenace bude v Ostravě provedena celkem čtrnáctkrát včetně premiéry, v současné době jsou všechna představení vyprodána.

Philip Glass: Proces

9. října 2025, 18:30 hodin

kostel sv. Václava, Ostrava

Inscenační tým

Hudební nastudování a dirigent: Bruno Ferrandis

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: David Bazika

Kostýmy: Marta Roszkopfová

Pohybová spolupráce: Michaela Dzurovčinová

Vedoucí Operního studia NDM: Lenka Živocká

Český překlad: Pavel Drábek

Asistent dirigenta: Lukáš Kovařík

rozsahem větší, ale tvoří je souvislý tok hudby a (zvláště v pozdějším období) i dějová nit, lze usoudit, že se autor pomalu smiřuje s klasickými požadavky operní tvorby. Sám však své scénické dílo označuje za „hudební divadlo“ a s nadějí očekává dobu, kdy se operními domy prožene nový vítr, jenž zboří zkolabované hranice mezi tradičními a moderními formami.“

Při pohledu dramaturgii ostravské opery je jasné, že ono Glassovo přání – prohánějící se vítr bořící zkolabované hranice – již v Ostravě fouká dlouhou dobu správným směrem.

Inszenace bude v Ostravě provedena celkem čtrnáctkrát včetně premiéry, v současné době jsou všechna představení vyprodána.

Phillip Glass: Proces

9. října 2025, 18:30 hodin

kostel sv. Václava, Ostrava

Insenační tým

Hudební nastudování a dirigent: Bruno Ferrandis

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: David Bazika

Kostýmy: Marta Roszkopfová

Pohybová spolupráce: Michaela Dzurovčinová

Vedoucí Operního studia NDM: Lenka Živocká

Český překlad: Pavel Drábek

Asistent dirigenta: Lukáš Kovařík

Dramaturgie: Juraj Bajús

Obsazení:

Slečna Bürstnerová / Leni / Hlas za scénou: Karolína Levková

Paní Grubachová / Pradlena (žena Soudního sluhy) / Hlas za scénou / Žena: Anna Nitrová

Titorelli / Bičovatel / Student (Berthold): Vít Nosek

Stráž 1 (Franz) / Block / Hlas za scénou: Martin Javorský

Josef K.: Jiří Hájek

Soudce / Asistent / Právník Huld / Hlas za scénou: Ihor Maryshkin

Stráž 2 (Willem) / Soudní sluha / Přednosta soudní kanceláře / Kněz: Josef Škarka

Inspektor / Strýc Albert: Jan Štáva

Členky Operního studia NDM

🔖 TÉMATA Anna Nitrová, Bruno Ferrandis, Ihor Maryshkin, Jan Štáva, Jiří Hájek, Jiří Nekvasil, Josef Škarka, Karolína Levková, Martin Javorský, Národní divadlo moravskoslezské, SEZ, Vít Nosek

 Sdílet článek



< PŘEDCHOZÍ ČLÁNEK



Interpretační mistrovství bez manýr. Anna-Maria Helsing a BBC Concert Orchestra otevřeli Moravský podzim s jistotou a vkusem

